

Criminaliteit is de trigger van ons multiculturele onbehagen

Iedereen fixeert zich veel te veel op asiel. Dat is maar een deel van het verhaal waar de weerstand zit. Alleen maar praten over asiel en instroom is een afleiding van de grotere vragen waar nog steeds met een boog omheen wordt gelopen, met name in progressief-links Nederland.

Daar wordt nog altijd met enorme kramp over de drie i's gesproken: immigratie, islam en integratie. Bij elke lezing kom ik dat tegen. Men roept in die kring nog altijd liever 'fascisme' dan een serieus gesprek aan te gaan over hoe een migratiesamenleving in goede banen te leiden. Onverantwoordelijke verzaking.

Naar mijn idee gaat al die ophef over azc's, statushouders en de Spreidingswet maar beperkt over asiel zelf. In de kern gaat het om complexiteitsreductie. Even geen verdere belasting van een al overbelast systeem. Veel mensen ervaren dat onze geglobaliseerde samenleving al onder forse stress staat, onveiliger en moeilijker 'leesbaar' wordt. Zij hebben een onbestemd gevoel over de toekomst van het samenleven. In hun hoofd trekken zij de patronen van verandering van de afgelopen decennia onbewust door en vragen zich, nogal existentieel, af of Nederland op deze manier nog wel Nederland zal blijven.

Zij hebben alleen daarom al grote moeite met het idee van een ongecontroleerde instroom van nieuwkomers. Zoals Pim Fortuyn het verwoordde: 'Je kunt niet dweilen met de kraan open.' Succesvolle integratie en voortdurende migratie staan op gespannen voet met elkaar.

Toch lukt het maar moeizaam om het goede gesprek over migratie te voeren. Iedereen heeft zijn eigen anekdotische gelijk. De kerken omhelzen barmhartig de goede vluchteling, bij voorkeur kinderen die hier geboren zijn. Extreem-rechts richt zich exclusief op de kwade migrant, de verkrachter en de moordenaar, en dreigt met een levensgevaarlijk

remigratieprogramma. Het bedrijfsleven omhelst de luxueuze expat, of juist de uitgebuite arbeidsmigrant.

Markt en moraal stuwen de migratie voort ten koste van de samenleving. Geoliede integratie en sociale cohesie zijn een restpost. Wat daarbij niet helpt is dat nationalistisch-rechts de negativiteit van migratie, de schaduwzijden van de migratiesamenleving, exploiteert en monopoliseert.

Dat heeft ervoor gezorgd dat meer gematigde krachten in de kramp zijn geschoten en fundamentele vragen onvoldoende worden gesteld, laat staan beantwoord. Hoe goed gaat het eigenlijk met onze nieuwe migratiesamenleving? Hoe willen we samenleven? Wie past zich aan aan wie? Doen we nog aan integratie of is superdiversiteit de nieuwe beleidsrealiteit?

En wat is er gemeenschappelijk in een superdiverse samenleving? Wat is de overlap? En hoe bewaren we Nederlands-westerse verworvenheden als de sociale rechtsstaat bij superdiversiteit? Erkent de boven ons gestelde elite nog dat er zoiets als 'continuïteit van de samenleving' bestaat? Kent men de eigen tradities, cultuur en geschiedenis goed genoeg, om te weten wat men moet behouden en verdedigen?

Over migratie valt niet te generaliseren. Grofweg een derde van de migratie is zeer succesvol, een derde zeer problematisch en een derde zit daar ergens tussenin. **Voor het langetermijndraagvlak is het cruciaal dat vooral de associatie tussen migratie en onveiligheid radicaal vermindert. Het is mijn stellige overtuiging dat criminaliteit de trigger van multicultureel onbehagen is: de Opsporing Verzocht-factor.**

De azc-protesten, los van de extreem-rechtse agitatie daarbij, draaien om veiligheid. Om veiligheid van vrouwen en dochters, en angst voor jonge mannen uit niet-westerse 'vrouwvijandige culturen'. Dat zijn geen onzinnige bezorgdheden. En die betreffen niet alleen asielzoekers. Op straat loopt iedereen door elkaar.

Daar komt bij dat het migratieaandeel bij criminaliteit, ondermijning, zorgfraude en in de drugseconomie bovenproportioneel is. Dat heeft met klasse en straatcultuur te maken, maar raakt ook aan iets veel fundamenteelers. **Van 'nieuwkomers' mag men een zeker respect voor de nieuwe gastsamenleving verwachten: voldoen aan elementaire samenlevingsregels (je kinderen goed opvoeden; werken; geen crimineel gedrag; taal en democratie leren).** Dat lukt gelukkig in de meeste gevallen, maar gaat veel te vaak ook mis, wat een ongekende **probleemdruk op de samenleving legt.**

Uiteindelijk moet men niet meer migratie en asiel opnemen dan men aankan. Succesvolle integratie - met oog voor de verworvenheden van de historisch gegroeide samenleving - is het belangrijkste wapen tegen xenofobie rechts-radicalisme.

René Cuperus is cultuurhistoricus en Europa-expert